

Luontoretki Pohjois-norjaan 2013

1. Suunnittelua ja odotuksia

Matkasuunnitelmana on tutustua vielä käymättömiin kohteisiin aivan pohjoisimmissa paikoissa, kuten Meham ja Gamvik ehkä Berlevåg ja Båtsfjord.

Ajankohdaksi oli suunniteltu heinäkuun alku heti 2.7 olevan purjehduskisan jälkeen.

Sitten kiireellä katsomaan Norjalaisia sääennusteita. Ne lupasivat pohjoiseen pilvistä ja sateista. Varsinkin 6.7 alkaen. Ei kannata lähteä. Olisi pitänyt lähteä viikkoa aiemmin. Nyt on vain seurattava pitkän ajan ennusteita Utsjoelle ja odotettava suursäätilan muutosta.

Sää on erittäin tärkeä noin pohjoiseen mentäessä. Ei ole mitään järkeä (mukavaa) ajaa kaksi tuhatta kilometriä käydäkseen lomailemassa sateessa ja tuulessa. Jäämeren rannalla. Varsinkin jos sää on mitä parhain kotosalla ja kun loman tavoitteena on luonnossa liikkuminen, kuvaaminen ja havaintojen tekeminen. Sadetta oli riittämiin edellisenä kesänä. Ja kyllä lomalla saa olla mukavaa.

Lappiin luvattiin tulevalle viikolle pilvistä ja sateista, ja koska sää Itä-Suomessa oli suomen parasta, lomareissua siirrettiin ensi alkuun viikko eteenpäin. Eläkeläisenä näin voi hyvin tehdä, vaikka polte reissuun on kova. Hemmetti sentään. Ennättääkö syksy päälle. Ja voiko noihin Norjalaisiin 8-päivän ennusteisiin luottaa? Poikkeako Norjalaiset ennustekartan symbolit suomalaisista.

Kun kerran auto oli pakattu ja varustettu valmiiksi oli välillä käytävä pienillä korvaavilla reissuilla saunarannassa. AAA (aina arkisia askareita) ei kiinnostanut.

Ryhdyin päätoimiseksi sääennustajajoukoksi. Seurasin ennusteita lähes tunneittain, koputtelin ilmapuntaria ja kävin välillä ulkona haistelemassa tuulta.

Uudet ennusteet 9.7 kertoivat, että lapissa on kylmää ja viikon kuluttua sää on normaalia. Ja samaan aikaan ennustettiin Pohjois-Norjaan harvinaisen hyvää ja lämpöistä säätä. Sateen riski vaihteli ennusteessa alle 55 % ja lämmintä jopa 20 astetta. Tuulta normaalit 5 – 3 boforia.

Kokonaisuutena ihanteellinen sää ja sopivan viileää matkasäätä pohjoiseen mennessä.

Lähtöpäätös tehtiin heti ja siitä ei luisteta tällä kertaa. Matka jää jo nytkin suhteellisen lyhyeksi, koska tytär perheineen on tulossa lomailemaan ja mummoa tarvitaan leikkittämään ja ukkia nukuttamaan prinsessaa päiväunille.

Pitkä matka pohjoiseen tiesi istumista, venyttelyä, taukoja, pitkää päivää ja iltaa ja pikaruokaa. Ja puutuneita pakaroita. Mutta perillä maisemat kruunaisivat kaiken.

Alta

Day 1 to 4 Day 5 to 8 **8 days** [P] Next 48 hrs [P] 14 days

	Tu 09	We 10	Th 11	Fr 12	Sa 13	Su 14	Mo 15	Tu 16
Tmax (°C)	15	14	13	14	17	19	20	20
Tmin (°C)	9	10	10	10	10	14	12	14
morning 24-06								
a.m. 06-12								
p.m. 12-18								
evening 18-24								
Rain risk	40 %	40 %	55 %	45 %	25 %	45 %	45 %	35 %
Sunshine hours (hrs)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
UV Index	4	3	3	4	4	4	3	4
Sunrise	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day
Sunset	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day	Polar day
Wind p.m.								
Bft	SW 3	NW 3-4	NW 5	N 3	NW 2-3	W 3-4	SW 3	W 3

Print View in Fahrenheit

Last updated: Tue, 09 Jul, 16:23 BST

Salamana päivämäärien osalta uusiksi tehty viikko kohteineen oli seuraava:

- ke 10.7 aikainen herätys, Kajaani, Pyhätunturi
- to Kaunispää, Inari, Karigasniemi ja Ailigas, tunturikihut
- pe Lakself, Porsanger Stabburstnes, lintukuvauskota ja vuorovesimatalikot
- la Porsanger ja Lakself, Pyssyjoen suisto ja -kanjoni
- su Adamsfjord matalikko, Ifjord, Meham
- ma Gamvik, Slettnes linnuston suojelualue
- ti Tana bru, Kungsflord, Berlevåg, Tenon suisto
- ke Varangerbotn, Näätämö, Inari, Urupää
- to Rovaniemi, Kajaani, koti-saunaan

Tavoitteena on nähdä

- upeita maisemia, kallioita, vuoria, keskiyön aurinkoa, eksoottisia kasveja
- pyöriäinen tai delfiini, kirjohylje
- poroja, lampaita, vuonohevonen
- kuikkia, lokkeja, karimetso, ruokki, kiislat
- merikotka, piekana, muuttohaukka

Ja katsella tällaisia kylänäkymiä.

Tavoitteena on myös istuskella vierekkäin tunturin tuulessa merelle tähyillen, pyöriäisiä katsellen ja seurata lokkien lentoa ja vesiäisten melontaa vuonolla. Unohtaa arki.

Varustauduttu on niin runsaasti, että ruokaa ei tarvitse matkan aikana hankkia (jotain maitotuotteita lukuun ottamatta). Kaksi vuotta lompakossa ollut 200 kruunun seteli on sentään luvassa käyttää.

Muuta erikoisempaa mukana olivat varapolttoaine pännikä sekä grillipata ja koivuklapeja grillinuotiota varten. Luvassa on niin lämmintä, ettei myöskään pelkillä talvivaatteilla pärjää. Intimiteettisuojana lippalakki, aurinkolasit ja uimahousut.

2. Matkaan

Matkaan päästiin tosi hyvän sään aikaan. Fiilis oli oikein loistava. Oli hellettä ja autossa kuuma. Ensimmäisen reilun sadan kilometrin jälkeen tulimme tienristeykseen Iisalmessa. Jatkaako 5-tietä Kajaanin kautta Lappiin vai suunnistetaanko luoteeseen Ouluun päin ja mennään meren rantaan vilpoisia tuulia haistelemaan. Uimaan Pohjanlahteen. Sillä ei aina tarvitse tehdä niin kuin on aiemmin suunniteltu. Lomalla ei ainakaan.

Onneksi risteyksessä oli liikenneympyrä, joten harkinta aikaa oli. Helle ja koiran läähätys sanoivat suunnan.

Koska kummoisempaa aikataulua ja suunnitelmaa ei enää ollut, käännyimme myöhemmin Kiuruvedeltä suoraan länteen kohti Kokkolaa. Tuttuja tapaamaan ja katselemaan matkailuvaunuja. Kokkolassa ei tietenkään kauppoja syntynyt, mutta vaihtoinnostus valtasi meidät kokonaan.

Kahden eri sukupuolta olevan ihmisen, pariskunnan, yhteensä 60 vuoden karavaanarikokemukset, näkemykset ja mielipiteet vaunuista menivät hauskaasti ristiin ja välillä solmuunkin. Lomalla kun olimme, vähän sekaisinkin.

Taivalsimme siis kohti pohjoista viettäen aamut, illat ja yönseudut meren rannalla lintuja tarkkaillen; Lohtajalla, Kalajoella, Limingalla, Lumijoella. Päivisin olimme karavaanareita kierrellen tavarataloja ja vaunuliikkeitä Ylivieskassa, Kempeleellä, Oulussa... Siis lomaharrastuksien parissa.

Lohtajan Ohtakari ja Vihaspauha Kalajoella

Näin olimme päässeet pikkuaskelin kohti päätavoitetta Pohjois-Norjaa. Säätkin suosivat edelleen mutta toisenlaisena. Ilma näet viileni rajusti ja samalla ilmastoimattoman matkailuautomme sisälämpötilaa laski. Nyt pitkä- ja paksuturkkinen koiramme lakkasi läähättämästä ja viihtyi paremmin kyydissä. Itse sen sijaan puimme ylle pitkät kalsarit ja fleece-takit. Pohjoiseen kun oltiin menossa. Ja sääennusteiden mukaan Varangin niemimaalla ja Berlefåg:ssa olisi poutaa ja lämpoisempää. Siis suoraan sinne eikä enää jo tutulle Porsangerin vuonolle. Annettiin auton rallattaa.

Reissuparkeissa tien varrella näytti olevan ruuhkaksi asti karavaanareita.

Ajoimme suorinta tietä Utsjoelle nukkumaan tuttuun reissuparkkiin vanhalle tiepohjalle.

3. Norjaan

Norjaan ja Tenojoen suistoon ajelimme sitten seuraavana päivänä rauhallisesti.

Kaikki entiset tuttumme olivat paikalla Tenojokisuulla, merikotka, merikihut, lokit, meriharakka, punakuiri ja vuoretkin.

Tuttu oli myös tuuli. Se juoksetti rannan hiekkaa, joka oli alkuperältään osittain suomalaista Tenojoen vuosituhanien aikana tänne kuljettamaa isänmaata.

Kuten tuulen voima jo ennusti, sää muuttui yön aikana epävakaiseksi. Jäämereltä luoteesta työntyi ennustetun hyvän sään syrjäyttävä saderintama kuuroineen

Mutta ei hätää. Edessämme oli pitkä ajomatka Varangin niemimaan poikki ylänköä pitkin tyynelle

Mutta ei

vastarannalle. Korkea maasto pysäytti sadepilvet kastelemaan karua maata ja ajelimme tuulilasien pyyhkijöitä tarkkaillen niemimaan itärannikolle ja pohjoiseen kohti Perlevågia ohi sateisen Kongsfjordin.

Viimein löysimme kallioiden suojaaman tilavan levikkeen leiripaikaksemme. Sateen aiheuttamaa kivistä maanvyöryä peläten parkkeerasin auton etäälle kalliorinteestä jylisevän kosken viereen. Koski ja sateen rummutus peltikatolle sai meidät, kynttilöiden valossa, kuiskailevat lähes huutamaan toisillemme. Ihanaa.

Aamul

la paikka paljastui sadepilvien haihduttua mitä parhaimmaksi paikaksi heräillä. Ihan hitaasti.

Lintulajisto oli tavanomaista; haahkapoikueita uiskentelemissa, yleisimpiä lorkkilajeja ja merimetsoja lentämässä.

Hyvin kaunista ja karua pohjoista. Linnutkin mustia.

Jatkoimme hiljaa ajellen ja tarkkaillen ympäristöä kunnes pysähdyimme lounastauolle tosi komealle Sandfjorden hiekkarannalle. Suojelualueelle.

Viimein raaskimme lähteä eteenpäin sillä pohjoinen kutsui. Berlevåg ja sen takana olevat äärimmäiset alueet.

Berlevågin satamassa oli vilskettä. Isot lokit dominoivat aluetta mekastaen ja kinastellen. Harmaalokit, selkälokkit, jokunen merilokki.

Emäksiset kakat värjäisivät maata ja autoja. Ihmiset olivat menneet suojaan.

Berlevågin esitteissäkin oleva turistinähtävyys. Auto betonilaituri pikkukajavineen.

Berlevågin asuintalot olivat puurakenteisia omakotitaloja ja ulkonäöltään kuin suomalaisten ns.

rintamamiestalot. Toisen maailman sodan jälkeen rakennettuja.

Olimme viivytelleet reissun alussa kotomaassa kauan ja kun meille vielä viestitettiin, että milloin ukki ja mummo tulevat, niin emme jatkaneet matkaa enää kauemmaksi pohjoiseen, vaan varasimme aikaa rauhallisempaan liikkumiseen, oleiluun ja luonnon tarkkailuun.

Kuten merelle tähyilyyn ja rannikon pystykkallioiden koputteluun

Tuo olisi suomessa tosi iso nähtävyys.

Pysähdyimme taas Sandfjordin hiekkarannalle. Siellä oli upeiden hietikoiden ja jäämeren lisäksi oikea kukkameri. Ja pehmoista nummea ottaa nokoset auringossa. Talvivaatteet toki päällä.

Sandfjordin hiekan seasta työntyi esiin erikoisen teräviä, pystyjä kalliokielekkeitä.

Ja nummelta kukkia: nurmitatar, tunturikurjenherne, hiirenvirna, kultarikko ja harvinainen tunturivalokämmekkä?

Jatkoimme jälleen hieman etelämmäksi lähelle Kongsfjordia paikkaan nimeltään Veidnes. Siinä oli muutaman talon kylä ja upea merelle pistävä niemi.

Yllätykseksemme koko niemi oli rauhoitusalueita kartassa mainittujen saarien lisäksi.

Lähdimme patikoimaan niemelle P-paikalta. Polun varret olivat mahtavia kukkaniittyjä. Parempia tuskin näkee Suomessakaan.

Polku nousi ylemmäksi 80 metrin korkeuteen ja upeat maisemat ympäröivät kulkijoita.

Raikas ilma täytti keuhkot ja vilpoisa merituuli kuivasi hien otsalta. Nousun lisäksi hengen sai salpautuman sininen taivas ja voimakkaan sininen meri sekä nummi varvikkoiseen ja paljaine kallioineen

Oikealla näkyi rauhoitettuja saaria pienine pikkukajava yhdyskuntineen ja jyrkkärinteinen vastaranta. Neljä melojaa kirkkaan värisine kanoitteineen seilasi merellä (ei kuvassa).

Merimaisemaa silmänruuaksi

Niemen kärjessä oli sodanaikaisia tykkiasemia ja bunkkereita. Myös pohjoispuolella oli pieniä saaria. Niissä pesi kari- ja merimetso yhdyskunta. 60 kertaa suurentavalla kaukoputkella näki, kuin TV:n luonto-ohjelmista, emojen syöttävän poikasiaan suusta suuhun menetelmällä. Pesät olivat leväkasoja.

Guanosta valkoiseksi värjäytynyt pesäsaari.

Kivitasku, syntynyt Varangilla v.2013 ja lapinkirvinen, joka asui ja eli Varangilla

Kunnolliset päivätorkut ovat paikallaan kaikkialla. Nokosten piristävä vaikutus on kokemukseni lisäksi myös tieteellisesti todistettu.

Sopii erityisesti uroksille.

Myös paluumatkan ylänkömaasto näytti erikoiselta Itä-Suomalaisen silmissä. Näkö kun on tottunut metsään, järviin ja kumpuilevaan maastoon.

Sen matkakassana olleen 200 kruunusen käytimme dieseliin Tana Bruussa. Oli siis jotain konkreettista kotiintuomista pyöreiden kiuas(ranta)kivien lisäksi.

Päätimme käväistä vielä Varangin vuonolla, josta seuraavat kuvat.

Paikalla mutta ei paikallaan, olivat myös Sepen ikioma pehmopallo ja vuono-hevonen

Nessebyn kirkon taivaallinen aukio

Kirkon takana oleva niemi lammikoineen oli nyt merkitty suojelualueeksi opastauluineen. Siellä näimme (todennäköisen) kiljuhanhipoikueen uimassa ja

tepastele massa.

Veneilijänä Nessebyn kalasatama kiinnosti ja uudet kuivaustelineet kalanpäineen. Meneekö nuo päät kissojen vai koirien muonaan? Vai kiinalaisille potenssilääkkeeksi ?

Vielä pohjoisen kesän muistoksi kuva Sandfjordin tuulipyöristä.

Nyt jouduimmekin lähtemään paluumatkalle ja suuntasimme melkein kyynelsilmin auton keulan kohti kotia. Myös sää muuttui kuin tilauksesta taas koleaksi. Meille ja koirallemme oli luvassa mukavan viileää ajosäätä.

Paluumatkasta ei ole paljon kerrottavaa, koska meidän oli palattava nopsasti kotiin.

Eräällä lakkasuolla kävimme kuitenkin poimimassa komeita keltaisia ja kultaisia marjoja ämpärin täyteen.

Jaloittelimme katsomassa palsasuota

Onneksemme tuli aurinkoinen ilta joten rauhoituimme ja yövyimme omassa rauhassamme vähemmän hyvin tunnetussa reissuparkissa. Hyvin nukuimmekin.

Pistäydyimme vielä Rovaniemellä vilkaisemassa uutta Knaus Sport 400 asuntovaunua. Sen pohjaratkaisu ei kuitenkaan ollut haluamamme takakeittiöinen (400 LB).

Näin heinäkuun puolivälissä koko tulomatkan ajan tuli vastaan asuntovaunuja ja varsinkin matkailuautoja. Satoja. Tällä paluumatkalla sain tarpeekseni morjestamisesta. Rajansa kaikella.

Huomasin, että vaimo oli siinäkin viisaampi, kun ei ollut aloittanut tervehtimistä koskaan. Kädet olivat vapaat vaikka käsitoille. Kesäinen villatakki on taatusti lämpöinen. Itse päätin kiinnittää rukkaset nauhaan tuulilasille tervehtimään seuraavalla heinäkuuisella lomamatkalla.

Rovaniemeltä käännyimme pienemmille ja miellyttävimmille teille keskelle Suomea, Ranuan, Pudasjärven ja Kajaanin kautta Iisalmeen. Muuten paluumatka oli hurjan normaali, iskiasvaivoja, puutuneita pakaroita, taukoja, venyttelyä, koiran lenkkejä, pitkiä päiviä ja pikaisia aterioita. Mutta kotona päästiin suoraan saunomaan. Ja aikaa oli vielä levähtää ennen tyttären ja pikku prinsessan saapumista.

Kevät ja alkukesä ovat luonnon heräämisen aikaan kaikkein parasta luontoharrastajille. Jäiden lähtö, lumien sulaminen, puiden lehtien puhkeaminen ja kaikkien kukkien ja kasvien herääminen eloon talven jälkeen. Muuttolinnut saapuvat laulamaan ja pesimään. Siksi vietämme alkukesän enimmäkseen kotikonnuilla ja pohjoisen reissut tulevat ajankohtaiseksi sitten heinäkuun alussa. Silloin Pohjois-Norjassa on vielä kuin meidän alkukesää. Hieman liioitellen siis kesästä takaisin kevääseen.

Kuvaaja, kokki ja luonto-asiantuntija oli rouva Retkeilijä.